

Här kommer årets andra nyhetsbrev från Viltskadecenter med en sammanfattning av vårens aktiviteter och lite om vad som står för dörren. Vi kommer bland annat under juli erbjuda alla jaktkortslösare en ny broschyr om vargar och hundar att ta med sig till hängmattan. Vi önskar er alla en riktigt skön sommar!

Information och Utbildning

Viltskadecenter hade premiärvisning på filmen "Leva med björn" den 13 april på Grimsö. Samtidigt skickade vi ut de tre faktablad som tagits fram som komplement till filmen: Att bo i björnområden, Friluftsliv i björnområden och Biodling i björnområden. Alla som medverkat på filmen var inbjudna tillsammans med filmproducenten Andreas Norin från Panteon, Åsa Till från Till&Från Reklam AB som sätter våra trycksaker och ett flertal journalister.

Viltskadecenter har sammanställt de nya stängselrekommendationerna i ett reviderat faktablad. Alla våra trycksaker går att läsa och ladda ner från vår webbplats www.viltskadecenter.se.

Rovdjursutredningens expertgrupp har sammanträtt en till två dagar per månad under våren. Viltskadecenters Åke Aronson har tillsammans med Olof Liberg på Grimsö haft ett uppdrag åt rovdjursutredningen under april och maj. Uppdraget innebar att belysa tillämpningen av systemet för beståndsinventering, främst vad gäller lo och varg utanför renskötselområdet. Uppdraget ska redovisas till utredningen den 15 juni 2007.

Den 6 maj var det dags för den årliga Grimsödagen i år med tema varg. Vädret var toppenfint och antalet besökare var rekordstort! Viltskadecenter medverkade med föredrag och en mängd informationsmaterial.

Det var stor spännavid i åldrarna hos de som ville gjuta rovdjursspår i gips med Viltskadecenter på Grimsödagen.

Arbetsgruppen för indirekta rovdjursskador på tamdjur träffades för tredje gången den 31 maj i Mora. Gruppen beslutade att skicka ut det underlag som tagits fram för vidare diskussioner till Nationella Rovdjursrådet, länsstyrelser och arrangörerna för Fäbodriksdagen, som kommer att hållas den 17-19 augusti i Värmland.

Den 29-30 maj höll Viltskadecenter en stängselbyggarkurs på Grimsö. Deltagare var främst besiktningsmän från flera län, men även viltskadehandläggare från några länsstyrelser. Vi hade även besök från Norsk TV NRK som gjorde reportage om skadeförebyggande åtgärder i Sverige.

Viltskadecenter har fått en disputerad forskare till! Jens Karlsson disputerade 25 maj och opponent var Dr. Chris Haney, Defenders of Wildlife, Washington D.C., USA. Avhandlingens titel är "Management of wolf and lynx conflicts with human interests". En sammanfattning av avhandlingen finns att ladda ner som en pdf från vår webbplats under www.viltskadecenter.se/aktuellt.shtm.

Stora rovdjur

Stora rovdjur

Broschyr om vargar och hundar

Under våren har vi arbetat med en broschyr som sammanfattar det viktigaste av det vi vet om vargangrepp på hundar och vad man kan göra för att förebygga dem. Broschyren är gratis och går att beställa från Viltskadecenter. Information kommer att gå ut till alla jaktkortslösare tillsammans med ordinarie utskick från

jaktkortsregistret. De länsstyrelser som vill kommer naturligtvis också att få ett eget lager tillskickat sig. Broschyren kommer att vara tryckt och klar under juli månad.

Foto: Per Klaesson©

Attityder till varg och avstånd till närmaste vargrevir

Vi har tillsammans med ekonomer från Umeå universitet undersökt hur inställningen till varg förändras med avståndet till närmaste vargrevir. Det visade sig att ju längre från ett vargrevir man bodde desto mer positivt inställd till vargförekomst var man, oavsett om man var jägare eller medlem i någon naturvårdsorganisation. Redan en eller två mil utanför ett vargrevir har attityden till varg blivit mätbart mer positiv bland de mer än 2 000 personer som har svarat på enkäten.

Bland de boende i vargreviren hade ca 20% sett varg vid något tillfälle. Ungefär 1% av fårbesättningarna i ett vargrevir har någon gång haft ett vargangrepp på får. Färre än 1% av jägarna med jakthund har någon gång fått en hund skadad eller dödad av varg. Det är således inte i första hand egna erfarenheter som skapar de mer negativa attityderna till varg bland merparten av dem som bor i eller i närheten av vargrevir. Indirekta erfarenheter från vänner, bekanta och boende i närområdet har stor betydelse för hur situationer upplevs.

Ett vargrevir påverkar inställningen till varg på upp till 20 mils avstånd från vargreviret. Att effekten klingar av mellan 15 och 20 mil utanför ett revir kan bero på utbredningen av lokala och regionala TV-sändningar, radioprogram och

tidningar. Om länsstyrelserna vill minska de upplevda problemen med vargar är det alltså effektivt att minska antalet vargangrepp på tamdjur eftersom det leder till färre självupplevda och indirekt upplevda problem. Eftersom dåliga nyheter ofta sprids bättre än goda är det också viktigt att länsstyrelsen är aktiv i media och talar om vad man faktiskt gör för att förebygga vargproblem.

Påverkar bidrag till stängsel människors inställning till varg?

I samma studie undersökte vi också om det fanns något samband mellan inställningen till varg i ett vargrevir och hur stor andel av fårbesättningarna i reviret som fått bidrag till rovdjursavvisande stängsel av länsstyrelsen. Det visade sig att i de revir där andelen fårbesättningar som fått bidrag var högre så var också inställningen till varg bland allmänheten mer positiv. Det var inte bara de som redan innan var positivt inställda som blev mer positivt inställda, även de som var negativt inställda blev åtminstone mindre negativt inställda.

En tänkbar mekanism bakom detta kan vara att man åtminstone i de vargrevir där det betalats ut mycket stängselbidrag har blivit medveten om att myndigheterna faktiskt tar just deras problem på allvar och försöker minimera dem. Det har hittills inte gått att visa att antalet angrepp blivit mindre i ett vargrevir tack vare stängselbidragen, så ett faktiskt minskat antal angrepp är inte anledningen till att inställningen till varg varierar mellan reviren.

Flitiga stängselbyggare vid vårens stängselkurs. Foto: Maria Levin

Även om vi kunde visa att bidrag faktiskt har ökat acceptansen för varg så var effekten måttlig. De flesta var fortfarande negativt inställda och 45% av de boende i vargreviren ville helst att vargantalet i området där de bor skulle minska kraftigt eller att vargarna skulle försvinna helt. Bidrag till förebyggande åtgärder kan vara ett av flera verktyg i rovdjursförvaltningen, men kommer aldrig att vara allena saliggörande.

Övrigt vilt

Övrigt vilt

Gås- och trangrupp bildad i Kalmar län

Liksom på många andra platser i landet har vissa delar av Kalmar län blivit allt mer drabbade av skador på odlad gröda under de senaste åren. Det är framför allt de vitkindade gässen som har ställt till problem i trakterna kring Petgårde på nordöstra Öland. Under våren rastar här tiotusentals fåglar inom ett begränsat område, och skadorna på vallodlingar har varit omfattande. Länsstyrelsen har köpt in så mycket som 20 hektar som gässen fritt har fått beta på, men detta har varit för lite, då de vitkindade i princip har ätit rent ett område på ca 40 hektar.

Under de senaste åren har även problemen med grågäss och tranor ökat på södra Öland. Skadorna är nu så stora totalt sett i länet att Länsstyrelsen, LRF och Ölands Ornitologiska Förening (ÖOF) agerat för att sprida information om problemet och arbeta tillsammans för att försöka finna en lösning på konflikten mellan fåglarna och jordbrukarnas intressen. Efter ett inledande möte arrangerat av LRF och ÖOF i början av mars, beslutade man sig i april för att bilda en arbetsgrupp med representanter från alla berörda parter. Viltskadecenter ingår i denna gås- och tran-grupp och följer den vidare händelseutvecklingen med stort intresse.

Kontaktpersoner: Brita Fahlström (brita.fahlstrom@h.lst.se) och Mikael Hake (mikael.hake@ekol.slu.se).

Ny medarbetare och tjänstledighet inom övrigt vilt

Viltskadecenter har nöjet att meddela att Gunnar Jansson, verksam vid Grimsö Forskningsstation, i fortsättningen kommer att arbeta med frågor som rör övrigt vilt. Gunnar kommer till att börja med att ha en 20%-ig tjänst på Viltskadecenter under 2007, men förhoppningsvis kommer denna tjänst att tidsmässigt utökas under kommande år. Vi vill också meddela att Mikael Hake kommer att arbeta endast 20% av heltid under perioden juni-juli 2007. Mikael kommer åter att vara i full tjänstgöring från och med 1 augusti. När det gäller frågor som rör övrigt vilt kan ni kontakta Mikael eller Gunnar (gunnar.jansson@ekol.slu.se) under sommaren. I brådskande fall kan ni även försöka kontakta Maria Levin (maria.levin@ekol.slu.se) eller Inga Ängsteg (inga.angsteg@ekol.slu.se).

Grågåsens enorma ökning i antal under de senaste 20 åren ställer till allt mer problem i jordbruksområden i landet.
Foto: Mikael Hake©

Grågåsproblem i Halland väntar på att bli lösta

Populationen av grågäss i landet har ökat kraftigt under de senaste 20 åren. Under den nationella gåsräkning som utförs i mitten av september varje år räknade man 1984 in ca 20 000 grågäss. 2006 var antalet uppe i 200 000, vilket innebär att antalet individer som håller till i Sverige nästan har tiodubblats under de senaste två decennierna. Detta har medfört stora problem för jordbruket i flera områden. Ett av dessa områden är norra Halland, där skadorna nu nått en mycket hög nivå och på något sätt måste minskas. Ett stort problem i sammanhanget är att länsstyrelsens handläggare för viltskador i länet endast kan avsätta en mycket liten del av sin tjänst till att lösa problemen. Dessutom har länsstyrelsen för närvarande alltför få besiktningsmän för skador på gröda. Viltskadecenter har därför, tillsammans med berörda brukare i det drabbade

området, agerat för att förbättra situationen. I samarbete med Martin Broberg (martin.broberg@n.lst.se), som är nyutsedd ansvarig för handläggningen av viltskador i länet, försöker vi nu gemensamt finna en lösning på konflikten. Vi är överens om att förebyggande åtgärder i form av skrämselåtgärder, skydds jakt och gåsstängsel kan lösa en stor del av problemen, och vi arbetar nu vidare för att dessa åtgärder skall kunna realiseras. Vi återkommer med information om hur detta arbete fortskrider i kommande nyhetsbrev.

Grågäsfamiljer som går upp från sina häckplatser och gör skada på odlad gröda kan med fördel stängslas bort, då varken föräldrar eller ungar kan flyga när ungarna växer upp. Bilden visar ett område som lämpar sig utmärkt för att stängsla bort gässen från intilliggande, skadekänslig gröda. Foto: Mikael Hake©

Inventering

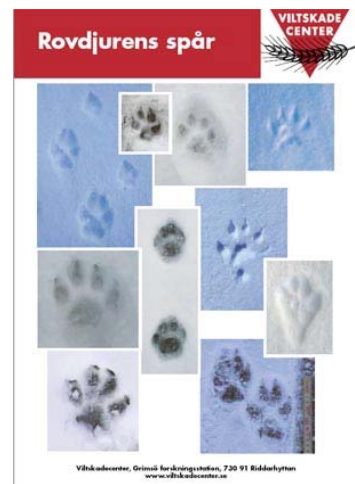
Inventering

Varginventeringen 2006/07

1 juni presenterade Viltskadecenter en sammanställning av säsongens varginventering. Rapporten går att läsa och ladda ner från vår webbplats.

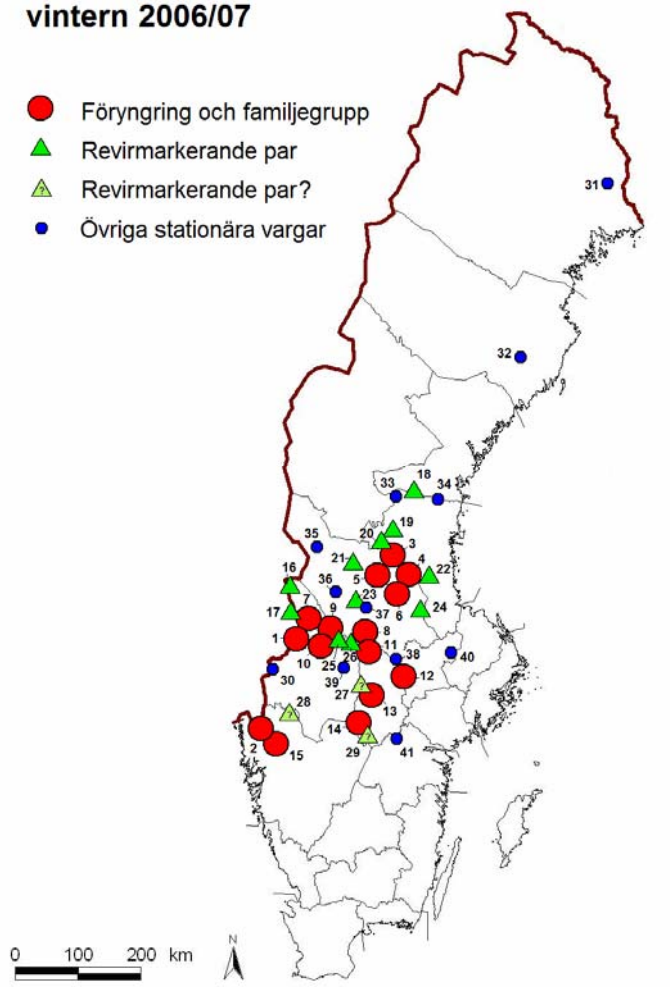
Efterfrågad spårtolk

Efterfrågan på bra spårtolkare är stor och vi har därför tagit fram en enkel bok för fältbruk. "Rovdjurens spår" är gjord helt i plast och avbildar spårstämplor i naturlig storlek. Den går att beställa från och med augusti från vår webbplats.

**Stationär vargförekomst i Sverige
vintern 2006/07**

- Föryngring och familjegrupp
- ▲ Revirmarkerande par
- △ Revirmarkerande par?
- Övriga stationära vargar

Figur 1. Den geografiska fördelningen av revir med stationär vargförekomst i Sverige under vintern 2006/07. För mer detaljerad information från inventeringsrapporten, gå in på www.viltskadecenter.se och Aktuellt.

Kommande
aktiviteter

Kommande aktiviteter

9-10 augusti

Fortbildning för besiktningsmän för statens vilt.
Plats: Orsa Grönklitt

13-17 augusti

IUGB(International Union of Game Biologists) konferens. VSC deltar med föredrag och informationsmonter. Se mer informaton på: www-conference.slu.se/iugb2007
Plats: Uppsala

28-29 augusti

Viltskadecenters styrelse sammanträder.

5-6 och ev 12-13 september

Fortbildning för besiktningsmän för gröda.

Kurser för besiktningsmän för tamdjur kommer att ges i **april 2008**.